

Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego – III kwartał 2021

Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego – III kwartał 2021

Statistical bulletin of Lubelskie Voivodship – quarter 3/2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie, Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Lublin, Lublin Centre For Regional Surveyx

pod kierunkiem

supervised by

Krzysztof Markowski

Prace redakcyjne

Editorial work

Elżbieta Syta

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Syta

ISSN 2080-0525

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://lublin.stat.gov.pl/opracowania-biezace/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

SPIS TREŚCI

CONTENS

ZNAKI UMOWNE.....	3
SYMBOLS.....	3
WAŻNIEJSZE SKRÓTY	3
MAJOR ABBREVIATIONS	3
UWAGI OGÓLNE	6
GENERAL NOTES.....	8
WYJAŚNIENIA METODOLOGICZNE.....	10
METHODOLOGICAL NOTES.....	18

ZNAKI UMOWNE SYMBOLS

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych data revised
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form

WAŻNIEJSZE SKRÓTY MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
szt. pcs	sztuka piece, unit
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
m	metr metre
m ²	metr kwadratowy square metre
ml	mililitr millilitre
l	litr litre

skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
m ³	metr sześcienny cubic metre
cd. cont	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
tabl.	tablica table
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług Polish Classification of Goods and Services

sekcje PKD **section of the NACE**

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją water supply; sewerage, waste management and re-mediation activities
handel; naprawa pojazdów samochodowych trade; repair of motor vehicles	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
zakwaterowanie i gastronomia accommodation and catering	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi accommodation and food service activities
obsługa rynku nieruchomości x	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości real estate activities
administrowanie i działalność wspierająca x	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca administrative and support service activities

działy PKD **division of the NACE**

produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny x	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania mebli; manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
---	--

skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
produkcja wyrobów z metali manufacture of metal products	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
produkcja maszyn i urządzeń x	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipments n.e.c.
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep x	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
gospodarka odpadami; odzysk surowców x	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
budowa budynków x	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej x	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej civil engineering
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa x	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
handel hurtowy wholesale trade	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
handel detaliczny retail trade	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
transport lądowy i rurociągowy land and pipeline transport	transport lądowy oraz transport rurociągowy land transport and transport via pipelines

wyroby według PKWiU
products of PKWiU

farby i lakiery paints and varnishes	farby, lakiery i podobne środki pokrywające, farba drukarska, gotowe sykatywy i masy uszczelniające paints, varnishes and similar coating materials, printing inks, prepared drivers and mastics
---	---

UWAGI OGÓLNE

1. Dane w Biuletynie Statystycznym prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), która zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.
2. Dane statystyczne prezentowane są w układzie PKD 2007 według sekcji, działów i – w niektórych przypadkach – grup.
3. Dane prezentowane według regionów i podregionów odpowiadają poszczególnym poziomom obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r., z późniejszymi zmianami. Od 1 I 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE)2016/2066 z dnia 21 XI 2016 r. Dane statystyczne prezentowane są w układzie PKD 2007 według sekcji, działów i – w niektórych przypadkach – grup.
4. Ilekroć w Biuletynie jest mowa o „Przemysłe”, dotyczy to dodatkowego grupowania, które obejmuje sekcje PKD2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
5. Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.
6. Dane opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
9. W Biuletynie Statystycznym **dane miesięczne i kwartalne** w zakresie:
 - a) pracujących, zatrudnienia i wynagrodzeń dotyczą podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, przy czym (z wyjątkiem pracujących) dane nie obejmują zatrudnionych poza granicami kraju oraz zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych i in. W okresach kwartalnych tylko przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem dotyczy pełnej zbiorowości;
 - b) wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;
 - c) skupu produktów rolnych:
 - * za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawnej samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,•
 - * za okresy półroczne (z miesięcznym opóźnieniem) w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości za okresy półroczne obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej w okresie półrocznym – 10 tys. zł. Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych meldunkowych, a po półroczu – po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej;
 - d) produkcji sprzedanej przemysłu, budowlano-montażowej oraz sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów – dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
 - e) produkcji wyrobów i zapasów wyrobów dotyczą podmiotów – producentów wyrobów przemysłowych (we wszystkich rodzajach działalności), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;
 - f) badania koniunktury gospodarczej w przetwórstwie przemysłowym dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób; w budownictwie, handlu; naprawie pojazdów i usługach – pełnej zbiorowości.
10. W Biuletynie Statystycznym **dane roczne** prezentuje się:
 - a) w zakresie porównywalnym z danymi prezentowanymi w okresach miesięcznych i kwartalnych, przy czym sumy niektórych danych miesięcznych i kwartalnych mogą nie być zgodne z danymi narastającymi; dane roczne prezentowane w II półroczu (dane skorygowane) mogą mieć inny zakres podmiotowy niż dane miesięczne z tego roku
 - b) w niektórych tablicach dodatkowo – w zakresie pełnej zbiorowości, zarówno pod względem podmioto-

- wym (tj. obejmującym podmioty bez względu na liczbę pracujących), jak i przedmiotowym;
- c) w tablicach dotyczących skupu produktów rolnych (tabl. 25) oraz produkcji wyrobów (tabl. 27) dane roczne korygowane są w II półroczu dodatkowo o wyniki obejmujące w przypadku:
- * skupu – osoby fizyczne prowadzące skup (patrz pkt 8. c) uwag ogólnych),
 - * produkcji wyrobów – producentów wyrobów przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i nie jest wyższa niż 49 osób. Wskaźniki dynamiki obliczono w warunkach porównywalnych na bazie danych ze sprawozdawczości miesięcznej
11. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane, jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw, obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; Badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.
12. Wartość produkcji i wskaźniki dynamiki, jeżeli nie zaznaczono inaczej, zostały podane bez wyrównań sezonowych.
13. O ile nie zaznaczono inaczej, dane w ujęciu wartościowym oraz wskaźniki struktury podano w cenach bieżących, a wskaźniki dynamiki na podstawie wartości w cenach stałych. Jako ceny stałe w roku 2010, przyjęto ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.), w latach 2011–2015 – ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) a od 2016 r. – ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.), z wyjątkiem obrotów handlu zagranicznego, gdzie, jako ceny stałe przyjęto średnie ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany oraz nakładów inwestycyjnych i sprzedaży detalicznej, dla których jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z analogicznego okresu roku poprzedniego.
14. W przypadku zmian metodycznych oraz zmian w systemie cen stałych - wskaźniki dynamiki obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.
15. Dane według sekcji, działów i grup PKD 2007 oraz województw opracowano metodą przedsiębiorstw (podmiotową), przyjmując całe podmioty gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.
16. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach Biuletynu Statystycznego. Wprowadzone zmiany oznaczono „*”.
17. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
18. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
19. W tablicach zawierających w boczku okresy miesięczne, w przypadku braku informacji podano dane kwartalne, wpisując je na poziomie miesiąca kończącego dany kwartał.
20. Grupowania wyrobów dokonuje się zgodnie z nomenklaturą PRODPOL, opracowaną na podstawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU 2015) oraz Listy PRODCOM. PKWiU 2015 została wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. (DZ. U. Poz. 1676) do stosowania od dnia 1 stycznia 2016 r., w statystyce, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej

GENERAL NOTES

1. The data contained in the Statistical Bulletin have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) and replaced the PKD 2004 (NACE Rev.1.1).
2. Statistical data are presented in accordance with NACE Rev. 2 as arranged by sections, divisions and, in certain cases, groups.
3. Data presented by regions and subregions correspond to separate levels of obligatory in European Union countries, the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), introduced by the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council, dated 26 V 2003 with later amendments. Since 1 I 2018, the amendments introduced by the Commission Regulation (EU) 2016/2066, dated 21 XI 2016, are valid.
4. The category – Industry – used in the Bulletin, refers to the NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and re-mediation activities".
5. Presented data cover units of the national economy regardless of ownership.
6. Data are compiled according to the respective organizational status of units of the national economy.
7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e., production and service-activity, on their own-account in order to earn a profit.
9. In the Statistical Bulletin, **monthly and quarterly data** in regard to:
 - a) employed persons, employment as well as wages and salaries concern entities of the national economy in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not include paid employees abroad (excluding employed persons) and in social and political organizations, trade unions, etc. In quarterly periods only average monthly total wages and salaries include complete statistical population;
 - b) financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev. 2, in the section "Agriculture, forestry and fishing" and "Financial and insurance activities"), in which the number of employed persons exceeds 49 persons;
 - c) procurement of agricultural products:
 - * for monthly periods concerns data reported on the quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality;
 - * for semi-annual periods (with a one month delay) data include revisions resulting from reports-for the semi-annual periods and also include procurement by natural persons when its value exceeds PLN 10 thousand in semi-annual periods. Indices are compiled in comparable conditions on the basis of data reported; after half-year periods –with the correction revisions from reporting half-year system;
 - d) sold production of industry and of assembly-construction, and wholesale and retail sale of goods cover those economic units, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
 - e) production of products and stocks of products refer to entities – producers of industrial products (all kinds of activities refer to those units), in which the number of employed persons exceeds 49 persons;
 - f) business tendency survey in manufacturing cover enterprises with the number of employed persons 10 and more; in construction, trade; repair of motor vehicles and services – complete statistical population.
10. **Annual data** in the Statistical Bulletin are presented:
 - a) in comparable conditions with monthly and quarterly data, nevertheless grand totals of selected monthly and quarterly data may differ from data on an accrued base; annual data presented in the second half of the year (corrected data) may differ in the subject scope in comparison with monthly data for this year;
 - b) in selected tables – in addition – for complete statistical population in relation to subjects, that is, covering all units, regardless the number of employed persons as well as in relation to objects;
 - c) in tables referring to procurement of agricultural products (table 50) and production of products (table 54) annual data are revised in the second half year, in addition, by the results including:
 - * in the case of procurement – natural persons conducting procurement (see item 8. c) of general notes),
 - * in the case of production of products – producers of industrial products, in which the number of employed persons exceeds 9 persons and not higher than 49 persons. Indices are calculated in

comparable conditions on the basis data from reporting of monthly system.

11. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and re mediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.
12. The value of production and volume indices, if not indicated otherwise, are not seasonally adjusted.
13. In the tables – unless otherwise stated – data in terms of value and structural indicators are presented at current prices and indices, on the basis of value at constant prices. As constant prices in year 2010 were adopted – 2005 constant prices (2005 average current prices), in years 2011–2015 – 2010 constant prices (2010 average current prices), and since 2016 – 2015 constant prices (2015 average current prices), excluding foreign trade turnover in the case of which, as constant prices the average current prices from the year preceding the surveyed year were used as well as investment outlays and retail sales – as constant prices the current prices from corresponding period of previous year were used.
14. In the case of methodological changes and changes in the system of constant prices, indices are calculated using the chain-base index method.
15. Data by the NACE Rev. 2 sections, divisions and groups and by voivodships are compiled following the enterprise (entity) method, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.
16. Some figures are provisional and may be subject to revision in next editions of the Statistical Bulletin. Such revised data will be marked with sign "**".
17. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.
18. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".
19. In tables presenting monthly data on the side, when such data are not available, quarterly data are shown in the line of the month ending a given quarter.
20. Products are grouped according to PRODPOL nomenclature compiled on the basis of the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU 2015) and PRODCOM List. PKWiU 2015 was introduced by the decree of Council of Ministers, dated 4 September 2015 (Journal of Laws, item 1676) to be used from 1 January 2016, in statistics, registration, documentation and accounting, and also in official registers and public administration information systems.

WYJAŚNIENIA METODOLOGICZNE

1. Dane o ludności od 2010 r. zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności. Dane o liczbie i strukturze ludności nie uwzględniają osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności).
Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie. Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.
Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).
Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka, zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.
Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet – 18-59 lat. Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w **wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w **wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
2. Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy. Do **pracujących** zaliczono:
 - a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy;
 - b) właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
 - c) osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - d) agentów;
 - e) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych.Prezentowane w Biuletynie dane nie obejmują pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
3. Dane o **przebiegłym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
4. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2017 poz. 1065, z późniejszymi zmianami).
Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych.
Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę bezrobotną zarejestrowaną w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia (potwierdzonego dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) nauki w szkole, kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu jako osoba niepełnosprawna.
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych i które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, spełniają co najmniej jedno z kryteriów:
 - a) bezrobotni do 30 roku życia,
 - b) długotrwale bezrobotni,
 - c) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
 - d) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
 - e) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
 - f) bezrobotni niepełnosprawni.Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.
Stope bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalności w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
Oferta pracy (wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej) oznacza zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy:
 - a) co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy

lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,

b) miejsca aktywizacji zawodowej, przyjętego do realizacji, takiego jak staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

5. Dane o aktywności ekonomicznej ludności opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej. Dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Od I kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczą przede wszystkim:

- * zakresu podmiotowego – zasadniczą częścią badania są objęte osoby w wieku 15-89 lat (do IV kw. 2020 r. były to osoby w wieku 15 lat i więcej), dla pozostałych członków gospodarstwa domowego, tj. osób w wieku poniżej 15 lat i powyżej 89 lat, zbierane są wyłącznie informacje dot. ogólnej charakterystyki gospodarstwa domowego,
- * definicji pracujących,
- * sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy - pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo (m.in. w zakresie brzmienia i kolejności zadawania pytań),
- * zakresu przedmiotowego badania (częściowa wymiana zmiennych).

W związku z powyższym dane BAEL od I kw. 2021 r. nie mogą być porównywane z poprzednimi okresami. Prace związane z pełną oceną skutków wprowadzonych zmian dla uzyskiwanych wyników zostaną zakończone w IV kw. br., a w przypadku stwierdzenia przerwania porównywalności szeregów czasowych, podstawowe wskaźniki opracowywane na podstawie BAEL zostaną przeliczone, począwszy od I kw. 2009 r.

Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15-89 lat, które w okresie badanego tygodnia:

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

a) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;

b) miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- * powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- * z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- * z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Do pracujących nie są zaliczani: wolontariusze oraz stażyści nieotrzymujący wynagrodzenia, osoby pracujące w rolnictwie indywidualnym zajmujące się wytwarzaniem produktów rolnych wyłącznie lub głównie na własne potrzeby.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

Klasyfikacja statusu zatrudnienia oparta została o Międzynarodową Klasyfikację Statusu Zatrudnienia – International Classification of Status in Employment (ICSE-93) i wyróżnia następujące kategorie pracujących:

a) pracujący na własny rachunek – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą, z tego:

- * pracodawca – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia co najmniej jednego pracownika,
- * pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników,

b) zatrudniony (pracownik najemny) – osoba zatrudniona w jednostkach publicznych lub u pracodawcy prywatnego (na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej); do tej kategorii zalicza się rów-

niez osoby wykonujące pracę nakładczą oraz uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymują wynagrodzenie;

- c) pomagający bezpłatnie członek rodziny – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej.

Do pracujących na własny rachunek zaliczani są również agenci we wszystkich rodzajach agencji.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- a) w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (według powyższej definicji),
 a) aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
 a) były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo, tzn. pozostająca poza siłą roboczą są to wszystkie osoby w wieku 15-89 lat, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- * nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- * nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- * nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż trzy miesiące; do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej ogółem obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15-89 lat. Wskaźnik zatrudnienia ogółem obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15-89 lat.

Udział bezrobotnych ogółem w liczbie ludności obliczono jako odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku 15-89 lat. Stopę bezrobocia ogółem obliczono jako udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (w wieku 15-89 lat).

Przy wyznaczaniu wskaźników cząstkowych uwzględniono analogiczne grupowania w liczniku i mianowniku (np. płeć, miejsce zamieszkania, grupy wieku lub poziom wykształcenia).

6. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- a) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
 b) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
 c) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
 d) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

7. Dane o wynagrodzeniach i przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto.

8. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez:

- a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE (w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r.);
 b) Ministerstwo Obrony Narodowej w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej;
 c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służby bezpieczeństwa publicznego oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
 d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłaconych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Wskaźniki przeciętnej miesięcznej emerytury i renty realnej brutto obliczono jako iloraz wskaźnika wzrostu przeciętnej miesięcznej emerytury i renty nominalnej brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych.

cyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów (bez spożycia naturalnego).

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

10. **Przychody z całokształtu działalności** (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- a) przychody netto ze sprzedaży (łącznie z dotacjami do produktów), wytworzonych przez podmiot produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów i usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- b) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji), łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- c) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody związane pośrednio z podstawową działalnością jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi;
- d) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

11. **Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności** obejmują:

- a) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj., koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- b) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- c) pozostałe koszty operacyjne, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi;
- d) koszty finansowe, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

12. **Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów** wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

13. **Wyniki finansowe:**

- a) wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów stanowi różnicę między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów);
- b) wynik na pozostałej działalności operacyjnej stanowi różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi. Od 2002 r. do 2015 r. zawierał część, a od 2016 r. całość zdarzeń nadzwyczajnych związanych z działalnością operacyjną;
- c) wynik na działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, z uwzględnieniem dotacji, upustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia albo cenach nabycia, albo zakupu, powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych zarządu, sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałych kosztów operacyjnych;
- d) wynik na operacjach finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, w szczególności z tytułu dywidend (udziałów w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości in-

westycji, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi a kosztami finansowymi, w szczególności z tytułu odsetek, strat ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi;

- e) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest sumą wyników finansowych: na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, na pozostałej działalności operacyjnej oraz na operacjach finansowych;
- f) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia, które obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

14. Aktywa obrotowe oraz zobowiązania:

- a) aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych, wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują: zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe;
- b) należności krótkoterminowe obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- c) inwestycje krótkoterminowe są krótkoterminowymi aktywami nabytymi w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów;
- d) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe są rozliczeniami, które trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego
- e) zobowiązania są wynikającym z przeszłych zdarzeń obowiązkiem wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które powodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki;
- f) zobowiązania krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) są ogółem zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całością lub częścią pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- g) zobowiązania długoterminowe są ogółem zobowiązań, których okres spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

15. Wskaźniki:

- a) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- b) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- c) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- d) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- e) wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- f) wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

16. Przedmiotem obserwacji cen w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, produkcji budowlano-montażowej oraz usług transportu, gospodarki magazynowej oraz telekomunikacji są ceny bazowe, tj. kwoty pieniędzy otrzymywane przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszone o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, a powiększone o dotacje do produktu.

Wskaźniki cen:

- a) produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, a także dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) opracowano na podstawie miesięcznego badania cen wyrobów i usług faktycznie uzyskiwanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do wyżej wymienionych sekcji. Badaniem objęto ok.

3,2 tys. podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

W celu uzyskania wskaźników cen dla każdego rodzaju działalności obliczane są kolejno:

* wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni=100:

- dla szczebla przedsiębiorstw – jako średnie ważone indywidualnych wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu,
- dla szczebla grup, działów i sekcji – jako średnie wskaźników cen agregatów niższego szczebla ważone ich pełną wartością sprzedaży w badanym miesiącu,

- * wskaźniki cen przy innych podstawach – jako średnie wskaźników cen agregatów niższych szczebli ważone wartością ich sprzedaży z 2015 r., która jest aktualizowana miesięcznie o zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen. Wskaźniki cen obrazują dynamikę cen wynikającą z faktycznie wprowadzonych zmian cen, jak i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży i strukturze odbiorców. Podziału wskaźników cen produkcji sprzedanej przemysłu na główne grupowania, tzn. dobra zaopatrzeniowe, inwestycyjne, konsumpcyjne trwałe i nietrwałe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings), dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.
- b) produkcji budowlano-montażowej uzyskano na podstawie miesięcznego badania cen robót realizowanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do sekcji "Budownictwo", tj. przez ok. 400 przedsiębiorstw budowlanych, których liczba pracujących przekracza 9 osób.;
17. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych** opracowano na podstawie obserwacji cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych (ok. 1700 w 2018 r.). Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).
18. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** towarów i usług są:
- notowania cen dokonywane przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen (208 rejonów w 2018 r.);
 - cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części;
 - notowania cen towarów i usług zakupywanych przez Internet.
19. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych).
20. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich** uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.
21. **Nakłady inwestycyjne** to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.
Nakłady na środki trwałe to nakłady na:
- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
 - maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
 - środki transportu;
 - inne, tj.: melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenia) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.
- Pozostałe nakłady** są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.
22. **Dane o mieszkaniach** prezentowane są według głównych form budownictwa:
- budownictwo indywidualne – realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe z przeznaczeniem na użytek własny inwestora;
 - budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – realizowane w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów; Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.
 - budownictwo spółdzielcze – realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe wyłącznie z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni. Budynki z mieszkaniami wyłącznie na sprzedaż lub wynajem zaliczane są do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.
23. Prezentowane dane dotyczą **podmiotów gospodarki narodowej** zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące

działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. 2016 poz. 1068, z późniejszymi zmianami), oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późniejszymi zmianami). Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

24. **Pogłowie zwierząt gospodarskich** podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.
25. Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) i **budownictwa oraz sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.
- Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta. Dane o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych opracowano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB), wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami).
26. Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, natomiast o **produkcji sprzedanej budownictwa** – działalności, odpowiednio: budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty);
 - wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. odpowiednio: przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
 - zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
 - wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
 - produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.
- Podziału produkcji sprzedanej przemysłu na główne grupowania, tzn. dobra zaopatrzeniowe, inwestycyjne, konsumpcyjne trwałe i nietrwałe, oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 586/2001 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.
- Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zlecających) przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, polegających na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonania elementów nośnych, przegród budowlanych, układaniu i pokrywaniu dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych. We wszystkich tych kategoriach zawarte są odpowiednie prace związane z budową, przebudową, rozbudową, odbudową, remontem i konserwacją stałych i tymczasowych obiektów budowlanych.
27. Prezentowane dane dotyczące **wyrobów** obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa, oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne). W tabelicy ujęto również przerób ropy naftowej w rafineriach.
28. Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), skła-

dach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży oraz punktach aptecznych), w placówkach gastronomicznych oraz w sieci hurtowej i u producenta w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

29. **Baza noclegowa turystyki** obejmuje:

- a) obiekty hotelowe – hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (tj. obiekty, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów ale świadczą usługi hotelarskie – np. zajazdy i gościńce oraz obiekty w trakcie kategoryzacji),
- b) pozostałe obiekty noclegowe – domy wycieczkowe, schroniska (w tym szkolne i młodzieżowe), ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, hostele, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne oraz inne turystyczne obiekty noclegowe gdzie indziej niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki sportowo-rekreacyjne).

30. Wskaźniki koniunktury gospodarczej oblicza się na podstawie prowadzonych co miesiąc badań opinii dyrektorów przedsiębiorstw metodą testu koniunktury zharmonizowanych z odpowiednimi zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich Unii Europejskiej. Wskaźniki są obliczane w formie sald powstających jako różnica między procentem odpowiedzi pozytywnych i negatywnych. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury obliczany jest jako średnia arytmetyczna ważonych sald odpowiedzi na pytania z ankiety miesięcznej dotyczące bieżącej i przewidywanej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury przyjmuje wartości od -100 do +100, przy czym wartości powyżej zera są uznawane za pozytywne (wskazujące na „dobrą” koniunkturę), a poniżej zera – negatywne (wskazujące na „złą” koniunkturę). Wskaźnik przyjmujący wartość równą zero oznacza sytuację, gdy koniunktura nie zmienia się. Wyjaśnienia metodyczne dotyczące badania koniunktury gospodarczej przedstawiono w publikacjach:

„Badanie koniunktury gospodarczej”, Warszawa 2018, GUS i „Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach”, prezentowanych na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl. Wskaźniki koniunktury w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii zostały wyrównane sezonowo przy pomocy procedury TRAMO-SEATS.

31. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego. Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych. Dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

32. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data concerning population since 2010 have been compiled on the basis of results of Population and Housing Census 2011 as well current reporting data on vital statistics and population migration.

Data on size and structure of population does not include people who have come from abroad for temporary stay, while include permanent Polish residents staying temporarily abroad (regardless of the duration of their absence).

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows: marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage, births – according to the mother's place of permanent residence, deaths – according to the place of permanent residence of the deceased. The **working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

2. Data on employed persons include those employed on a full and part-time basis in the main place of work .

Employed persons include:

- a) persons employed on the basis of a labour contract ;
- b) owners and co-owners of units engaged in economic activities including contributing family members ;
- c) outworkers ;
- d) agents ;
- e) members of agricultural production cooperatives .

3. Data on **average paid employment** include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

4. The data on the **unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2017 item 1065), with later amendments .

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment .

For the unemployed graduate is a unemployed person registered within the period of 12 months since the completion (confirmed with a diploma, certificate, or other document) of school education, occupational courses of a duration for no less than 24 months, or acquired the right to perform a job as the disabled person. Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons, who are entitled to priority in appointment for participation in special programmes and who, in accordance to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, persons fulfilling at least one of the criteria:

- a) unemployed persons below 30 years of age,
- b) long-term unemployed,
- c) unemployed persons over 50 years of age,
- d) unemployed persons benefiting from social assistance,
- e) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- f) disabled unemployed persons .

The long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace .

Registered unemployment rate was compiled as a ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety .

Job offer (vacant place of employment and place of occupational activation) means declaring by the employer to the powiat labour office:

- a) at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee,
- b) place of occupational activation, adopted to implementation, such as traineeship, occupational prepa-

ration of adults, social utility work .

5. Data on the economic activity of the population, are compiled on the basis of Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of randomly selected households excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer. The LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.

The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

Since the first quarter of 2021, there have been introduced methodological changes in the LFS resulting from the implementation of the framework regulation for social statistics, i.e. Regulation (EU) 2019/1700 of the European Parliament and of the Council of 10 October 2019 and its implementing acts.

The changes concern mainly:

- * the subjective range – the core part of the survey covers persons aged 15-89 years (until the fourth quarter of 2020, they were persons aged 15 years and more), for other household members, i.e. persons aged below 15 years and over 89 years, there is only collected information regarding the general characteristic of a household,
- * definition of employed persons,
- * the method of specifying particular populations of persons on the labour market – employed, unemployed and economically inactive persons (i.a. in the wording and the order of asking questions),
- * the objective range of the survey (partial exchange of the variables).

Therefore, the LFS data since the first quarter of 2021 must not be compared with previous periods. The work related to the complete assessment of the effect of the introduced changes on the obtained results will be finished in the fourth quarter of 2021; in the case of finding the breaks in time series, the main indicators compiled on the basis of the LFS will be recalculated, beginning from the first quarter of 2009.

Among the employed persons are included all persons aged 15-89 years who within the surveyed week:

- a) performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed in a public company/institution or by a private employer, worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or in conducting family economic activity outside agriculture;
- b) had work but did not perform it:
 - * due to sickness, vacation, parenthood related leave (maternity leave, childcare leave, paternity leave or parental leave), working time arrangement (work system or compensation for overtime hours), training related to the performed work,
 - * due to a seasonal character of work if they still regularly performed off-season their work or business conducting related tasks and responsibilities (with the exception of legal or administrative obligations),
 - * for other reasons if the break in employment does not exceed 3 months.

In accordance with the international standards, among employed persons are also included apprentices who entered into occupational training or occupational preparation contract with a private or public employer if they received remuneration.

The following persons are not included among the employed: voluntary workers or trainees not receiving any pay, persons employed in private agriculture (on farms owned by natural persons) who produce agricultural products exclusively or mainly for their own use.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job.

The classification of the status in employment has been based on the International Classification of Status in Employment (ICSE-93). It specifies the following categories of the employed:

- a) a self-employed person – a person who conducts his/her own economic activity, of which:
 - * employer – a person who conducts his/her own economic activity and employs at least one employee,
 - * self-employed person without employees – a person who conducts his/her own economic activity and does not employ any employees;
- b) an employee – a person employed in a public entity or by a private employer (on the base of employment contract or civil law contract); among this category there are also included persons performing outwork or apprentices with whom employers or natural persons signed a contract for occupational training or training for a particular job if they receive any pay;
- c) a contributing family member – a person who without agreed upon remuneration assists in conducting

family economic activity.

Among self-employed persons are also included agents in all agency systems.

The unemployed are persons aged 15–74, who simultaneously meet the three conditions:

- d) in the reference week were not employed (as defined above);
- e) were actively seeking a job, i.e. undertook particular actions targeted at finding work during the 4 weeks (including the reference week as the last one);
- f) were ready (available) to start work during the two weeks following the reference week.

Among unemployed persons were also included persons who did not seek work because they had already found a job and were waiting to start work during the period no longer than 3 months and they were available to take up this work.

Economically inactive population, i.e. the population staying outside the labour force, are all persons aged 15–89 years who were not classified as employed or unemployed persons, i.e. persons who in the reference week:

- a) did not work, neither had a job nor were seeking work;
- b) did not work, were seeking a job, albeit not in an active way or were actively seeking work but were not ready (available) to start work within the two weeks following the reference week;
- c) neither worked nor were seeking work, as they had already found a job and were waiting to start work during the period:
 - * longer than 3 months,
 - * up to 3 months, albeit they were not available for this work.

The total activity rate is calculated as the share of the economically active persons in population aged 15–89 years.

The total employment rate is calculated as the share of the employed persons in population aged 15–89 years.

The share of the total unemployed persons in the number of population is calculated as the percentage of unemployed persons in the number of population aged 15–89 years.

The total unemployment rate is calculated as the share of the unemployed persons in the number of the economically active persons (aged 15–89 years).

When determining the partial indicators, analogous groupings in the numerator and denominator were taken into account (e.g. sex, place of residence, age groups or level of education).

6. **Average monthly nominal wage and salary** per employee are computed assuming the following:
 - a) personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad ;
 - b) payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives ;
 - c) additional annual wages and salaries for employees of budget sphere entities ;
 - d) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract .
7. Data on wages and salaries and average monthly wages and salaries are presented in gross terms .
8. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the:
 - a) Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocations of the state budget as well as since 2007 from the separate division of the state budgeted expenditures) and from the sources gathered in the open pension funds – OFE (in the period from 1 January 2009 to 30 June 2014) ;
 - b) Ministry of National Defence, in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families – from the source of the Ministry of National Defence ;
 - c) Ministry of the Interior and Administration, in regard to benefits for former functionaries of public safety and members of their families – from the source of the Ministry of the Interior and Administration ;
 - d) Ministry of Justice, in regard to benefits for former functionaries of Penitentiary Staff and members of their families – from the source of the Ministry of Justice .

Information regarding retirement and other pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Found and by the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which are paid in regard to non-agricultural security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously .

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements .

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory),

-
- taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work . The average monthly real gross retirement and other pension indicators were computed as a ratio of a growth index of average monthly nominal gross retirement and other pension and the price index of consumer goods and services for households of retirees and pensioners (excluding own consumption) .
9. Data on **financial results of enterprises** are adjusted to the Accounting Act dated 29 September 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments) .
10. **Revenues from total activity** (sums received and due) include:
- a) net revenues from the sale of products which have been manufactured by the entity (goods, semi-finished goods and services) as well as packaging, equipment and services made by other contractors if the customers are invoiced for the foregoing together with the purchased products, including subsidies on products ;
 - b) net revenues from the sale of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages), i.e. current assets purchased for resale in a non-processed condition and products manufactured by entity if they are sold by shops within the company's network along with goods manufactured by other manufacturers ;
 - c) other operating revenues, i.e. revenues indirectly related with the basic activity of the entity, in particular: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights, revenues related to random events ;
 - d) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses .
11. **Cost of obtaining revenues from total activity** includes:
- a) cost of products sold i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by charge in product stocks ;
 - b) value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices ;
 - c) other operating cost, i.e. cost indirectly related to operating activity of the entity, in particular: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), fines, penalties and indemnities paid, partially or fully written-off liabilities related to bankruptcy, composition or restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge, loss related to random events ;
 - d) financial cost, i.e., among others, things interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investments, the surplus of foreign exchange losses over gains .
12. **Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials** which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT) .
13. **Financial results:**
- a) result from sale of products, goods and materials constitutes a difference between net revenues gained from the sale of products, goods and materials and costs bore for their obtaining (cost of products sold, goods and materials) ;
 - b) result on other operating activity is a difference between other operating revenues and other operating costs . Since 2002 till 2015 this item comprised part of extraordinary events related to operating activity, whereas since 2016 all kinds of extraordinary events are included into this item ;
 - c) result on operating activity constitutes a difference between net revenues from the sale of products, goods and materials, including subsidies, discounts, rebates and other additions/disposals, excluding value added tax, and other operating revenues, and products, goods and materials sold valued at manufacturing cost, acquisition or purchasing prices, increased by the total general and administrative costs, costs of sales of products, goods and materials and other operating costs incurred since the beginning of the accounting year ;

- d) result on financial operations constitutes a difference between financial revenues, in particular, in respect of dividends (share in profits), interest, profits from the sale of investments, updating the value of investments, surplus of foreign exchange gains over losses, and financial costs, in particular, those relating to interest, losses on the sale of investments, updating the value of investments, the surplus of foreign exchange losses over gains ;
- e) gross financial result (profit or loss) is the sum of the financial results: from sale of products, goods and materials, on other operating activity and on financial operations ;
- f) net financial result (profit and loss) is obtained after decreasing of the gross financial result by obligatory encumbrances, which include corporate and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations .

14. Current assets and liabilities:

- a) current assets are part of the property controlled and used by the entity in its operating activity whose value has been determined in a reliable manner resulting from past events and bound to generate economic benefits to the entity in the future; they include stocks (circulating or current fixed assets) and short-term: dues, investments and inter-period settlements ;
- b) short-term dues include total debtors from deliveries and services and the whole or part of other debtors, which are not financial assets, with the maturity of twelve months as of the balance sheet date ;
- c) short-term investments are short-term assets acquired for the purpose of generating economic benefits owing to the increase in the value of these assets ;
- d) short-term inter-period settlements are the prepayments made for the period up to twelve months as of the balance sheet date ;
- e) liabilities are obligations resulting from past events entailing the provision of a consideration whose value has been determined in a reliable manner, which involve the use of an entity current or future assets ;
- f) short-term liabilities (excluding special funds) are total trade creditors and the whole or part of other liabilities with the maturity of twelve months as of the balance sheet date ;
- g) long-term liabilities are total liabilities with the maturity of more than twelve months as at the balance sheet date, apart from trade creditors .

15. Indices:

- a) sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials ;
- b) gross turnover profitability rate constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity ;
- c) net turnover profitability rate constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity ;
- d) cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity ;
- e) financial liquidity indicator of the first degree constitutes the relations of short-term investments to short-term liabilities ;
- f) financial liquidity indicator of the second degree constitutes the relations of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities .

16. The subject of the price survey, in the field of sold production of industry, construction and assembly production and the transportation, storage and telecommunication services are basic prices, i.e. amounts of money received by a producer from a buyer for unit of product (good and service), decreased by the taxes on the product as well as by applicable rebates and deductions and increased by subsidies received for the product .

Price indices of:

- a) sold production of industry (i.e. mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are calculated on the basis of a monthly survey on prices of products and services actually received by specifically selected economic units, included in the above mentioned sections. The survey covers about 3,2 thous. units, in which the number of employed persons exceeds 9 persons ;
With the aim of obtaining price indices for each type of activity, the following calculations are made in turn:

* price indices on the base – previous month=100:

- at enterprise level – as weighted averages of individual price indices of representative items in using, as their weight system, the value of their sale in the surveyed month,
- at group, division and section level – as averages of price indices of aggregates at lower levels

weighted by the full value of their sale in the surveyed month,

- * price indices on other bases – as averages of price indices of aggregates at lower levels weighted by the value of their sale of 2015, which is updated monthly by the price and sale structure changes, occurring in subsequent months of a year, to which the price indices refer .

The price indices illustrate the index of prices resulting from actually introduced price changes and changes in the commodity structure of sales and structure the of customers .

Price indices of sold production of industry have been divided into the Main Industrial Groupings, i.e. intermediate and capital goods, durable and non-durable consumer goods as well as energy in accordance with Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No 586/2001 on implementing Council Regulation (EC) No 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs) ;

- b) construction and assembly production are calculated on the basis of a monthly survey of prices of works realized by specifically selected economic units, classified in "Construction" section, i.e. by about 400 construction enterprises, in which the number of employed persons exceeds 9 persons.) ;

17. **Price indices of consumer goods and services** was based on prices observation of representatives of consumer goods and services (about 1700 in 2018) .

The consumer price indices have been calculated applying the system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditure on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the one under the survey, derived from the households budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP) .

18. The sources of information on **retail prices** of goods and services are the following:

- a) quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions (208 in 2018) ;
- b) price lists, regulations and decisions applicable as the uniform prices ruling throughout the country or its part ;
- c) collected prices of goods and services purchased online .

19. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product) .

20. The information **on prices of agricultural products and livestock** received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships .

21. Investment outlays are financial or material expenditures, aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernisation) existing fixed capital asset items as well as outlays on so-called initial equipment for the investment.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include expenditures on:

- buildings and structures (include buildings and premises as well as civil and water engineering structures), including, among others, construction and assembly works, design-cost-estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and equipment),
- means of transport,
- others, i.e., irrigation and drainage, land quality improvements, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and loans for the period of investment implementation.

Other outlays are expenditures on so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. Those outlays do not increase the value of fixed assets.

22. **Data on dwellings** are presented by main forms of construction:

- a) private construction - housing construction realised by natural persons, foundations, churches and religious associations, designated for the use of the investor ;
- b) construction for sale or rent - housing construction realised in order to achieve a profit by various investors; Since January 2018 data concerning effects of "private construction" realised for sale or rent are included into the form "construction for sale or rent" .
- c) Cooperative construction – housing construction realised by housing cooperatives, designated exclusively for persons being members of these cooperatives. Building with dwellings for sale or rent only, are included into the form "construction for sale or rent" .

23. Presented data concern **entities of the national economy** recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity,

classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the Statistics Poland. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 June 1995 (Journal of Laws 2016 item 1068, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 November 2015 (Journal of Laws item 2009, with later amendments). The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

24. **Farm animal stocks** have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production – utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year – in March as of 1 March, in June as of 1 June and in December as of 1 December, while surveys of cattle and other farm animal species – twice a year – as at June and December.
25. Data on the value of **sold production of industry** (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) and **construction and sale of construction and assembly production** are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices. The value of sales construction and assembly production, expressed in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies. Data regarding sale of construction and assembly production by types of constructions are compiled in accordance with the Polish Classification of Types of Constructions, introduced by the Resolution of the Council of Ministers from 30 December 1999 (Journal of Laws, No. 112, item 1316, with later amendments).
26. Data on **sold production of industry** cover industrial and non-industrial activities of the economic entities included to the section: "Mining and quarrying", "Manufacturing" and "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", instead data on **sold production of construction**, cover construction and non-construction activities of economic entities included to the section "Construction". Data concern:
 - a) the value of finished products sold, semi-finished products and parts of own production (regardless of whether or not payments due were received for them) ;
 - b) the value of paid works and services rendered, i.e. both industrial and construction as well as non-industrial and non-construction ;
 - c) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement ;
 - d) the value of products in the form of settlements in kind ;
 - e) products designated for increasing the value of own fixed assets .Sold production of industry has been divided into the Main Industrial Groupings, i.e. intermediate goods, capital goods, durable and non-durable consumer goods as well as energy on the basis of Commission Regulation (EC) No 656/2007 of 14 June 2007 amending Regulation (EC) No. 586/2001 on implementing Council Regulation (EC) No . 1165/98 concerning short-term statistics as regards the definition of Main Industrial Groupings (MIGs) . Data regarding **construction and assembly production sales** concern work realized with own resources (i.e. without subcontractors), domestically on the basis of contract system (i.e. for outside clients) by construction entities, classified according to NACE Rev. 2 in the section "Construction", consisting in the construction of buildings and structures from site preparation through a wide range of terrestrial work, ground worked (zero state), construction of bearing elements, partitions, the laying and covering of roofs (raw state) to assembly, installation and completion work. The pertinent work connected with the building, rebuilding, expansion, restoration, renovation and conservation of permanent and temporary building structures is included in all of the these categories .
27. Presented data concerning **products** include total production of products which are manufactured during the reference year, intended for sale outside the reporting unit transferred to other plants of the same undertaking and used for further processing. The table includes also processing of crude oil in refineries .
28. Data on **retail sales** cover the sales of consumer and non-consumer goods carried in retail sales outlets i.e. in shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets), in catering establishments as well as in wholesale networks and at producers in quantities indicating purchases to meet the needs of individual customers .
29. **Tourist accommodation** includes:
 - a) hotel and similar facilities – hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services – such as road houses and inns as well as other hotel facilities during categorization) ;

-
- b) other accommodation facilities – excursion hostels, shelters (including school and youth), holiday centres, holiday youth centers, training and recreational centres, creative art centres, hostels, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other tourist accommodation facilities not elsewhere classified (eg. dormitories, boarding schools, sports and recreational centers) .
30. The indices of the business tendency are calculated on the basis of monthly research of the opinions of enterprises' directors using business tendency test method with suitable recommendations of the European Commission for the membership countries of the European Union. The indices are calculated in the form of a balance being the difference between the percentage of positive and negative answers. General business climate indicator is an arithmetical average of weighted balances referring to questions about the current and expected general economic situation of the enterprise. Range of general business climate indicator varies from -100 to +100. When its value is above zero the business situation is "good", when it is below zero the business situation is "bad", and when it equals zero it means that the business situation "does not change". Methodological notes concerning business tendency survey have been published in: "Business tendency survey", Warsaw 2018, CSO and "Business tendency survey in industry, construction, trade and services", presented on website of the Statistics Poland – www.stat.gov.pl. Business tendency indicators in manufacturing, construction, trade; repair of motor vehicles, transportation and storage, accommodation and catering were seasonally adjusted using the TRAMO- SEATS procedure .
31. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence . An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime** . Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court. information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems. Data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction .
32. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given period (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given period, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents .